

WYMAGANIA EDUKACYJNE z historii kl. I

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Historia* Wydawnictwa Nowa Era

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
		Uczeń spełnia wymagania edukacyjne na ocenę dopuszczającą, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania edukacyjne na oceny dopuszczającą i dostateczną, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania edukacyjne na oceny dopuszczającą, dostateczną i dobrą, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania edukacyjne na oceny dopuszczającą, dostateczną, dobrą, bardzo dobrą, potrafi samodzielnie formułować wnioski i wyrażać opinie, a ponadto:
Czym jest historia? (2 godz. lekcyjne)	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym zajmuje się historia, • wyjaśnia i stosuje 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: średniowiecze, nowożytność, czasy 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • określa wiek danego wydarzenia, • określa ramy chrono- 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia procesy przyczynowo-skutkowe, 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi ocenić rolę archeologii i nauk pomocniczych historii

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	<p>pojęcia: chronologia, era, wiek, cezura, historia, źródło historyczne, pradzieje, starożytność,</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje źródła historyczne. • potrafi obliczyć, ile lat upłynęło między jednym a drugim wydarzeniem, • umieszcza wydarzenia na osi czasu. 	<p>współczesne, periodyzacja dziejów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje prostej klasyfikacji źródeł historycznych 	<p>logiczne epok historycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady źródeł pisanych i niepisanych, • wymienia nazwy epok historycznych w kolejności chronologicznej, • określa ramy chronologiczne epok historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów, • rozumie potrzebę tworzenia systemu datacji i posługiwania się nim. 	<p>w odtwarzaniu procesów historycznych.</p>
PRADZIEJE					
1. Afryka – kolebka ludzkości	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować początki dziejów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: paleolit, neolit, kultura, gatunek, ewo- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi posługiwać się mapą, • umieszcza na osi cza- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i potrafi wyjaśnić znaczenie umiejętności posługiwania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna argumenty przemawiające za teorią ewolucji i przeciw niej,

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	człowieka współczesnego.	lucja, <i>Homo habilis</i> , <i>Homo erectus</i> , australopitek, neandertalczyk, <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia proces ewolucji gatunku ludzkiego. 	su pojawienie się człowieka rozumnego i wskazuje na mapie etapy zasiedlenia przez niego Ziemi.	się mową, <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje związki między zmianami klimatycznymi a zmianami warunków życia człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zinterpretować wyrażenie „pożegnanie z Afryką”.
2. Rewolucja neolityczna – od łowców-zbieraczy do pierwszych rolników	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ warunków naturalnych na życie i zajęcia ludzi, • wyjaśnia i posługuje się pojęciami: Żyzny Półksiężyc, rewolucja neolityczna, brąz, • potrafi wskazać korzyści, które przyniosło człowiekowi 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i posługuje się pojęciami: epoka kamienna, zbieractwo, łowiectwo, koczownictwo, • wyjaśnia i posługuje się pojęciem: megality. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie zależności między środowiskiem naturalnym a warunkami życia człowieka, • potrafi porównać koczowniczy tryb życia z osiadłym, • potrafi scharakteryzować rozwój rolnictwa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje i wyjaśnia zmiany, które towarzyszyły przejściu człowieka do gospodarki wytwórczej, • ocenia znaczenie osiadłego trybu życia dla dalszych dziejów ludzkości. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasadność określenia „rewolucja” dla procesu, który zaszedł w epoce neolitu, • przedstawia przykłady świadomej ingerencji człowieka w środowisko, w którym żył.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	udomowienie dzikich zwierząt.		na terenie Europy.		
STAROŻYTNOŚĆ					
3. Cywilizacja mezopotamska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać położenie geograficzne Mezopotamii, wyjaśnia i posługuje się pojęciami: rolnictwo irygacyjne, monarchia, państwo. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia okoliczności powstania pierwszych miast jako centrów życia społecznego i kulturowego, wyjaśnia i posługuje się pojęciami: <i>ziggurat</i>, rewolucja urbanistyczna, cywilizacja, imperium, ludy semickie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi umiejscowić w czasie i przestrzeni historycznej starożytne cywilizacje i imperia Bliskiego Wschodu, potrafi przedstawić główne zadania władzy w starożytnym państwie, potrafi opisać rolę Sumerów w rozwoju pierwszych państw. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie osiągnięć cywilizacyjnych Mezopotamii dla ludzkości. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie położenia geograficznego dla pierwszych państw, wyjaśnia znaczenie warunków naturalnych dla pierwszych państw.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
4. W państwie faraona (2 godz. lekcyjne)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● potrafi wskazać na mapie terytorium starożytnego Egiptu, ● potrafi opisać znaczenie i rolę faraonów w Egipcie, ● wyjaśnia pojęcia: faraon, hieroglify, wezyr, kapłani, sarkofag, mumia, politeizm. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● potrafi scharakteryzować powstanie cywilizacji egipskiej, ● wyjaśnia sposób budowania monumentalnych grobowców – piramid. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● potrafi scharakteryzować system wierzeń w Egipcie, ● potrafi scharakteryzować strukturę społeczeństwa w Egipcie (faraon, urzędnicy, kapłani, chłopci). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia, dlaczego w Egipcie balsamowano ciała zmarłych, ● wyjaśnia rolę poszczególnych warstw społecznych w starożytnym Egipcie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wskazuje przyczyny potęgi Egiptu, ● wskazuje przykłady udziału mieszkańców Egiptu w rozwoju cywilizacji.
5. Starożytny Izrael i religia monoteistyczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dzieli Biblię na Nowy i Stary Testament, ● wyjaśnia pojęcia i terminy: niewola babilońska, prorocy, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wymienia główne zasady judaizmu, ● potrafi wskazać i opisać podstawowe symbole judaizmu, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● potrafi wyjaśnić różnice między politeizmem a monoteizmem, ● omawia historię Królestw Dawida 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● potrafi analizować fragmenty Biblii, ● rozumie narodowy charakter judaizmu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● potrafi określić znaczenie Biblii jako źródła historycznego, ● ocenia rolę Abrahama i Mojżesza w dziejach

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	synagoga, ● wskazuje na mapie Palestynę, omawia jej położenie geograficzne i warunki naturalne.	● wyjaśnia pojęcie: szabas.	i Salomona, ● omawia dzieje Abrahama.		narodu żydowskiego.
6. Osiągnięcia pierwszych cywilizacji. Pismo i prawo w państwach Bliskiego Wschodu	Uczeń: ● określa i opisuje znaczenie pisma i prawa w funkcjonowaniu państwa.	Uczeń: ● potrafi rozróżnić pismo klinowe oraz pismo hieroglificzne i ideograficzne.	Uczeń: ● przedstawia podstawową zasadę prawa Hammurabiego, ● potrafi systematyzować wydarzenia według następstw w czasie.	Uczeń: ● rozumie wpływ osiągnięć cywilizacyjnych starożytnego Wschodu na dalsze dzieje ludzkości.	Uczeń: ● ocenia dorobek cywilizacji Bliskiego Wschodu.
Pradzieje. Starożytny Wschód - powtórzenie i sprawdzian (2 godz. lekcyjne)					
7. Grecja i Morze	Uczeń: ● wskazuje na mapie	Uczeń: ● wyjaśnia wpływ śro-	Uczeń: ● charakteryzuje ustrój	Uczeń: ● potrafi opisać wpływ	Uczeń: ● wskazuje czynniki

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
Śródziemne – kolebka cywilizacji europejskiej	Grecję, omawia jej położenie geograficzne i warunki naturalne.	dowiska na gospodarkę starożytnej Grecji.	polityczny starożytnej Grecji.	na kulturę grecką kontaktów ze Wschodem.	jednoczące starożytnych Greków, ● wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój żeglugi miało położenie geograficzne Grecji.
8. Polis – wspólnota obywateli	Uczeń: ● poprawnie posługuje się pojęciami: polis, hoplita, falanga, agora.	Uczeń: ● rozumie i potrafi wyjaśnić pojęcia: demokracja, oligarchia.	Uczeń: ● wskazuje różnice między arystokracją a resztą społeczeństwa w starożytnej Grecji, ● charakteryzuje sposób sprawowania władzy i organizację społeczną w starożytnej Grecji.	Uczeń: ● określa różnice pomiędzy systemami politycznymi starożytnej Grecji (oligarchia, demokracja, tyrania).	Uczeń: ● wyjaśnia istotę polis jako formy organizacji społeczeństwa.
9. Sparta	Uczeń: ● wskazuje na mapie Spartę,	Uczeń: ● charakteryzuje ustrój Sparty,	Uczeń: ● potrafi opisać spartański model wychowy-	Uczeń: ● wyjaśnia wpływ liczebności Spartan na	Uczeń: ● porównuje wartości obowiązujące

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia historię początków Sparty, • posługuje się pojęciami: Sparta, Lacedemończycy, • charakteryzuje warunki naturalne Sparty. 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: efor, periojkwowie, heloci, geruzja. 	wania dzieci.	<p>sposób ich życia i wychowania,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i potrafi omówić zasady wychowania w Sparcie. 	<p>w Sparcie ze współczesnym modelem wychowania dzieci,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice pomiędzy poszczególnymi państwami w Grecji.
10. Demokracja ateńska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa, • posługuje się pojęciami: ostracyzm, strateg. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i charakteryzuje system demokracji ateńskiej, • posługuje się pojęciem: Rada Pięciuset. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje reformy Solona i Klejstenesa z 508 r. p.n.e. i 507 r. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice w organizacji i systemach politycznych Aten i Sparty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie demokracji ateńskiej dla rozwoju demokracji współczesnych państw, • wskazuje różnice między demokracją ateńską a współczesną.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
Wojny grecko-perskie (2 godz. lekcyjne)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie państwa biorące udział w wojnach grecko-perskich oraz miejsca bitew, przedstawia postaci Miltiadesa i Leonidasa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie Termopil jako symbolu, przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen grecko-perskich, przedstawia postać Temistoklesa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia organizację państwa perskiego, przedstawia postaci Dariusza i Kserksesa, zna i wyjaśnia daty: 490 r. p.n.e., 480 r. p.n.e., 479 r. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia postawę Greków podczas wojen grecko-perskich, zna i wyjaśnia daty: 431 r. p.n.e., 404 r. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ wojen z Persją na dzieje starożytnej Grecji, wyjaśnia wpływ walk Greków z Persami na inne ludy europejskie.
11. Kultura starożytnych Greków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne religii greckiej, wyjaśnia rolę mitów w życiu Greków, wymienia bogów greckich i ich atrybuty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie religii w życiu Greków, zna i wyjaśnia rolę świątyni, potrafi wyjaśnić poglądy sofistów i Sokratesa na temat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje system wierzeń jako czynnik integrujący starożytnych Greków, przedstawia postaci poetów epickich: Homera i Hezjoda, i ich twórczość. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie religii politeistycznej w Grecji, potrafi ocenić rolę kultury greckiej dla współczesnych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę utworów Homera i Hezjoda jako źródeł historycznych.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
		człowieka.			
12. Dziedzictwo kultury greckiej – teatr i igrzyska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia konkurencje, które były rozgrywane podczas starożytnych olimpiad, objaśnia rolę wychowania fizycznego w starożytnej Grecji, zna datę: 776 r. p.n.e., i wyjaśnia ją. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rolę igrzysk olimpijskich oraz przebieg pierwszych olimpiad, przedstawia najważniejszych twórców greckiego teatru. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje igrzyska i teatr jako czynniki integrujące starożytnych Greków, wskazuje elementy integrujące starożytnych Greków (język, system wierzeń, teatr, igrzyska olimpijskie), rozpoznaje rodzaje utworów dramatycznych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić związek pomiędzy teatrem a religią obywatelską. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice w roli teatru dla społeczeństwa greckiego i społeczeństw współczesnych, porównuje idee igrzysk starożytnych i współczesnych.
13. Sztuka grecka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać pod 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę Akropolu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać różni- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	<p>kątem architektonicznym Partenon,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postać Fidiasza. 	<p>w Atenach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozpoznać zabytki sztuki greckiej, • poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: metopy, propyleje. 	<p>porządki architektoniczne.</p>	<p>ce w rodzajach poszczególnych kolumn.</p>	<p>wykorzystania sztuki greckiej wspólnie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia genezę rozkwitu Aten w V w. p.n.e.
<p>Podboje Aleksandra Macedońskiego (2 godz. lekcyjne)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać na mapie podbojów Aleksandra Macedońskiego miejscowości: Granik, Cheronea, Issos, Gaugamela, oraz zna daty rozegranych w tych miejscowościach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia podbój Persji przez Aleksandra, • omawia skutki śmierci Aleksandra dla jego imperium. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać na mapie podboje Aleksandra Macedońskiego i wskazać etapy tych podbojów, • przedstawia politykę Aleksandra Wielkiego wobec podbitych ludów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje okoliczności powstania państw hellenistycznych, • ocenia postać Aleksandra Macedońskiego, • wyjaśnia znaczenie wielkich bitew (Cheronea, Issos, Granik, Gaugamela). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny upadku starożytnej Grecji i sukcesu Macedonii.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	bitew, ● omawia główne ośrodki i osiągnięcia kultury hellenistycznej, ● wyjaśnia znaczenie dat: 338 r. p.n.e., 334 r. p.n.e.				
Starożytna Grecja – powtórzenie i sprawdzian. (2 godz. lekcyjne)					
14. Rzeczpospolita Rzymian	Uczeń: ● posługuje się pojęciami i terminami: Forum Romanum, republika, Zgromadzenie Ludowe, plebejusz, proletariusz, ● przedstawia postaci Romulusa i Remusa, ● zna daty: 509 r. p.n.e.,	Uczeń: ● wskazuje przyczyny ustanowienia republiki w Rzymie, ● wymienia istniejące w Rzymie urzędy: pretorzy, edylowie, kwestorzy.	Uczeń: ● przedstawia legendarne początki Rzymu.	Uczeń: ● umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy w Rzymie, ● umiejscawia w czasie i charakteryzuje organizację społeczeństwa w Rzymie.	Uczeń: ● potrafi ocenić wpływ warunków naturalnych na rozwój cywilizacji rzymskiej.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	753 r. p.n.e., ● na podstawie mapy potrafi wskazać najważniejsze cechy charakterystyczne położenia i warunków naturalnych Italii.				
15. Rzym w okresie wielkich podbojów (2 godz. lekcyjne)	Uczeń: ● przedstawia geograficzne i ekonomiczne skutki podbojów, ● opisuje podbój świata hellenistycznego ● wyjaśnia datę: 146 r. p.n.e., ● przedstawia postać Hannibala,	Uczeń: ● wyjaśnia przyczyny i skutki wojen punickich, ● wyjaśnia i zna daty: 264–241 r. p.n.e., 202 r. p.n.e.	Uczeń: ● przedstawia organizację armii rzymskiej.	Uczeń: ● wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Rzymu oraz sposób traktowania ludów podbitych i niewolników.	Uczeń: ● wyjaśnia znaczenie armii dla sprawnego funkcjonowania państwa, ● porównuje taktykę walki Rzymian, Greków i Persów, ● ocenia postać Hannibala.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> opisuje postawy Rzymian wobec niewolników i ludów podbitych. 				
16. Skutki podbojów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wie, czym było powstanie Spartakusa (73–71 r. p.n.e.), posługuje się pojęciem: gladiator, wyjaśnia pojęcie: pokój rzymski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia skutki dyktatury Juliusza Cezara, posługuje się pojęciami i terminami: latyfundia, proletariat. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny upadku republiki rzymskiej, omawia skutki wojen domowych w republice rzymskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> umiejscawia na mapie bitwy z okresu wojen domowych, ocenia przebieg powstania Spartakusa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje ustrój republiki rzymskiej w I w. p.n.e., ocenia postaci Brutusa i Juliusza Cezara.
17. Pierwsze wieki cesarstwa rzymskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami i terminami: cesarstwo i romanizacja, przedstawia życie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postaci: Oktawian August, Marek Antoniusz, Brutus, wyjaśnia znaczenie daty: 31 r. p.n.e., 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia proces romanizacji prowincji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> umiejscawia w czasie i charakteryzuje sprawowanie władzy oraz organizację społeczeństwa w cesarstwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia stwierdzenie „komedia republiki” w stosunku do ustroju stworzonego przez Oktawiana Au-

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	codzienne oraz formy rozrywki w starożytnym Rzymie.	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje nową formę stroju – pryncypat, • opisuje podboje Oktawiana Augusta. 		rzymskim.	gusta, <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę cesarstwa w okresie „pokoju rzymskiego”.
18. Kultura Starożytnego Rzymu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i opisuje rolę i znaczenie Forum Romanum w Rzymie. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje przykłady wpływu kultury greckiej na kulturę rzymską, • charakteryzuje rozwój literatury rzymskiej, • opisuje rolę mecenasa w kulturze starożytnego Rzymu. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić znaczenie powiedzenia „chleba i igrzysk”, • potrafi wymienić przykłady osiągnięć starożytnych Rzymian. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozróżnić elementy kultury greckiej przyjęte przez Rzymian oraz wskazać własne osiągnięcia Rzymian. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • porównuje życie codzienne w państwach starożytnych, • wyjaśnia znaczenie prawa rzymskiego dla współczesnego ustawodawstwa.
W starożytnym Rzymie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zabytki architektury starożytnego Rzymu, 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje wygląd starożytnego Rzymu, • wymienia rozrywki 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać najważniejszy łuk triumfalny w Rzymie. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać rolę i znaczenie Koloseum. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie budowli starożytnego Rzymu we współcze-

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> opisuje znaczenie term. 	starożytnych Rzymian.			snym świecie, <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie archeologii dla rozwoju wiedzy historycznej.
19. Początki i rozprzestrzenia się chrześcijaństwa	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> omawia najważniejsze zasady wiary chrześcijańskiej, wymienia powody i wskazuje przykłady prześladowań chrześcijan w państwie rzymskim, wyjaśnia pojęcia i terminy: apostoł, synod, sobór, edykt. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa oraz opisuje etapy jego rozwoju, opisuje sytuację polityczną w Palestynie po rozpadzie imperium Aleksandra Macedońskiego, przedstawia postaci: Jezus, Konstantyn, Teodozjusz, 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> potrafi umiejscowić w czasie i przestrzeni historycznej narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie edyktu z 313 r. dla rozwoju chrześcijaństwa w Rzymie, opisuje organizację Kościoła na początku jego istnienia. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę chrześcijaństwa w starożytności, wyjaśnia przyczyny i konsekwencje sporów w Kościele.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
		<ul style="list-style-type: none"> opisuje wydarzenia, które miały miejsce w 313 r. i 392 r. 			
20. Upadek cesarstwa zachodniorzymskiego w 476 roku	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku starożytnego państwa rzymskiego, wymienia i opisuje najazdy barbarzyńców, wyjaśnia znaczenie dat: 395 r., 476 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje podział cesarstwa na części zachodnią i wschodnią, wyjaśnia znaczenie daty: 375 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny podziału i upadku cesarstwa zachodniorzymskiego, wymienia najsilniejsze państwa utworzone przez barbarzyńców w końcu V w. na terenach cesarstwa zachodniorzymskiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia reformy Dioklecjana, Konstantyna i Teodozjusza, wyjaśnia, dlaczego daty 395 r. i 476 r. są symboliczne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skutki najazdów barbarzyńców na Rzym, ocenia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego.
Starożytny Rzym – powtórzenie i sprawdzian. (2 godz. lekcyjne)					
ŚREDNIOWIECZE					

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
21. Cesarstwo bizantyńskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką rolę pełnił Kościół w Bizancjum, • posługuje się pojęciami i terminami: patriarcha, ikona, Kodeks Justyniana. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę powstania cesarstwa bizantyńskiego, • posługuje się pojęciem: hipodrom. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje w czasie i przestrzeni historycznej cesarstwo bizantyńskie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje dorobek kultury Bizancjum i jego znaczenie dla kultury europejskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnice między Kościołami wschodnim a zachodnim, • ocenia postać Justyniana Wielkiego.
22. Arabowie i islam (2 godz. lekcyjne)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najważniejsze osiągnięcia Arabów w dziedzinie nauki i techniki, • zna i posługuje się pojęciami: kalif, islam, Koran, meczet, • przedstawia postać 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie zasięg i kierunki podbojów arabskich, • wyjaśnia podstawowe zasady islamu, • opisuje podstawowe symbole islamu, • wyjaśnia znaczenie dat: 622 r., 732 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność i nauki Mahometa, • przedstawia pojęcia: hidżra, dżihad. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie Arabów w przekazywaniu dorobku kulturowego między Wschodem a Zachodem. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, jaki wpływ na politykę i kulturę społeczeństwa Arabów miała religia, • wskazuje na związki między islamem, judaizmem i chrześcijaństwem.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	Allaha.				
23. Państwo Franków. Karol Wielki – cesarzem (2 godz. lekcyjne)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zasługi Karola Wielkiego dla państwa Franków, • podaje datę koronacji Karola Wielkiego na cesarza, • posługuje się pojęciem: państwo Franków, • wyjaśnia znaczenie dat: 496 r., 843 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postaci Chlodwiga, Karola Młota, • wyjaśnia znaczenie daty: 732 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscawia w czasie i przestrzeni monarchię Karola Wielkiego, • wyjaśnia pojęcie: renesans karoliński. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki rozpadu monarchii karolińskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę Karola Wielkiego w kształtowaniu podstaw nowożytnej Europy, • ocenia wpływ kultury i nauki na państwo.
24. Cesarstwo Ottonów (2 godz. lekcyjne)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okres panowania Ottona I i Ottona III, • posługuje się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje główne idee uniwersalnego cesarstwa Ottona III, • posługuje się poję- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okres panowania Henryka II, • omawia okoliczności podziału państwa Ka- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację państwa Karolingów w IX i X w. na wschodzie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia zasługi Ottona I i Ottona III dla średniowiecznej Europy.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	<p>pojęciami i terminami: cesarz, cesaropapizm, Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie dat: 962 r., 1000 r. 	<p>ciem: uniwersalizm cesarski,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie daty: 955 r. 	<p>rola Wielkiego.</p>		
25. Na początku drugiego tysiąclecia. Świat feudalny (2 godz. lekcyjne)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i opisuje zasady pasowania na rycerza, • wyjaśnia pojęcia: wasal, senior, pańszczyzna, feudalizm. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg hołdu lennego, • wyjaśnia mechanizmy powstania i funkcjonowania systemu feudalnego, • wyjaśnia zasadę podziału społeczeństwa w średniowieczu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależności wynikające dla społeczeństwa z funkcjonowania systemu lennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję zamku w kulturze rycerskiej, • przedstawia zależności wynikające z zawiązania stosunku lennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ feudalizmu na politykę, gospodarkę i społeczeństwo średniowiecznej Europy.
26. Kościół na	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
początku drugiego tysiąclecia	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się datami: 1054 r., 1077 r., • przedstawia postaci: Grzegorz VII, Henryk IV. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę zakonów cystersów i benedyktynów w średniowiecznym życiu religijnym, • posługuje się pojęciem schizmy wschodniej, • posługuje się datą: 1122 r., • posługuje się pojęciami i terminami: <i>scriptorium</i>, opat, ekskomunika, symonia, • przedstawia postać Leona IX. 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia kryzys papieństwa w X i pierwszej połowie XI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje relacje między władzami cesarską a papieską w X–XI w., • wyjaśnia przyczyny i skutki rozłamu w Kościele. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny konfliktów w Kościele.
27. Budowle romańskie (XI–XIII w.)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ilustracje i makiety sztuki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia sklepienia krzyżowe i kolebkowe, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i opisuje charakterystyczne ce- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi odszukać i opisać zabytki sztuki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje elementy architektury romań-

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	romańskiej, przykłady budowli i dzieł (XI–XIII w.), ● opisuje plan kościoła romańskiego.	● posługuje się pojęciami i terminami: absyda, transept, prezbiterium, nawa główna, nawa boczna.	chy sztuki romańskiej.	romańskiej w swoim regionie.	skiej.
Słowianie i pierwsze państwa słowiańskie	Uczeń: ● wskazuje na mapie plemiona słowiańskie, ● wymienia postaci Konstantyna i Metodego, ● umie podzielić Słowian na odłamy oraz scharakteryzować ich zajęcia i religię, ● przedstawia postaci Konstantyna i Metodego.	Uczeń: ● wyjaśnia powody przyjmowania chrztu przez władców słowiańskich, ● wyjaśnia znaczenie dat: 863 r., 885 r., 988 r.	Uczeń: ● omawia kształtowanie się państw słowiańskich we wczesnym średniowieczu, ● umiejscawia w czasie i przestrzeni pierwsze państwa słowiańskie.	Uczeń: ● przedstawia życie Słowian, ● omawia proces chrystianizacji Słowian.	Uczeń: ● ocenia wkład Konstantyna i Metodego w rozwój języka i piśmiennictwa, ● wskazuje różnice pomiędzy cyrylicą a głagolicą.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
28. Panowanie Mieszka I	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje datę chrztu Polski, ● wymienia postać Mieszka I jako budowniczego państwa polskiego, ● wyjaśnia powody przyjęcia chrztu przez Mieszka I, ● wymienia nazwy głównych plemion polskich i ziemie przez nie zamieszkane, ● wyjaśnia pojęcia: plemię, chrystianizacja, ● wyjaśnia znaczenie daty: 966 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia postaci Siemomysła, Jordana, Dobrawy, ● wyjaśnia znaczenie dat: 965 r., 972 r., 997 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia okoliczności, w jakich rozegrała się bitwa pod Cedynią, ● wymienia korzyści płynące z przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia znaczenie dokumentu <i>Dagome iudex</i>, ● wskazuje charakterystyczne cechy monarchii patrymonialnej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ocenia dokonania pierwszych Piastów dla rozwoju państwa polskiego.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
29. Monarchia Bolesława Chrobrego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie dat: 1000 r., 1025 r., i przyporządkowuje im odpowiednie wydarzenia, ● wymienia postaci Bolesława Chrobrego i Ottona III, ● wymienia postanowienia zawarte w czasie zjazdu w Gnieźnie, ● potrafi opisać misję św. Wojciecha., ● posługuje się pojęciami: biskupstwo, arcybiskupstwo. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego dla Polski, ● przedstawia postać Gaudentego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● sytuuje w czasie i przestrzeni historycznej państwo Bolesława Chrobrego, ● wyjaśnia przyczyny i skutki wojen polsko-niemieckich (1002–1018). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● potrafi scharakteryzować Polskę na przełomie X i XI w. , ● wyjaśnia stosunki państwa polskiego z Kościołem w XI w., ● omawia stosunki Polski z Niemcami i innymi sąsiadami. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ocenia politykę Bolesława Chrobrego.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
30. Kryzys i odbudowa państwa pierwszych Piastów w XI wieku (2 godz. lekcyjne)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa pierwszych Piastów, • omawia rządy Bolesława Śmiałego oraz księcia Władysława Hermana, • wymienia daty: 1038 r., 1076 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces odbudowy państwowości za panowania Kazimierza Odnowiciela, • wymienia daty: 1031 r., 1050 r., 1079 r., • potrafi scharakteryzować sytuację wewnętrzną w Polsce w końcu XI w. i pierwszej połowie XII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia kryzys społeczno-polityczny w latach trzydziestych XI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rządy Bolesława Śmiałego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę zagraniczną Bolesława Śmiałego.
Drzwi Gnieźnieńskie (materiał ponadprogramowy)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać miejsce, w którym znajdują się Drzwi Gnieźnieńskie, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa materiał, z którego wykonano Drzwi Gnieźnieńskie, • określa czas powstania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje postaci znajdujące się w poszczególnych scenach Drzwi Gnieźnień- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi na podstawie ilustracji omówić najważniejsze wydarzenia z życia św. Wojciecha, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać inne przykłady drzwi z XII w. i omówić, co zostało na nich przedsta-

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postać, której poświęcono to dzieło. 	zabytku.	skich, <ul style="list-style-type: none"> przedstawia inne przykłady zabytków nawiązujących do kultu św. Wojciecha. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie męczeńskiej śmierci Wojciecha dla rozwoju chrześcijaństwa w Polsce. 	wione, <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie poszczególnych kwater i przedstawień z bordiury Drzwi Gnieźnieńskich.
31. Czasy Bolesława Krzywoustego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia datę 1138 r. oraz przyporządkowuje jej odpowiednie wydarzenie, posługuje się pojęciami i terminami: statut Krzywoustego, senior. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami: bulla, trybut, wyjaśnia znaczenie dat: 1108 r., 1109 r., 1112 r., 1119 r., 1135 r., 1136 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia sukcesy Bolesława Krzywoustego w polityce zagranicznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego, omawia znaczenie przyłączenia Pomorza do Polski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę wewnętrzną Bolesława Krzywoustego i jej skutki dla przyszłości państwa polskiego.
32. W Polsce pierwszych Piastów (X–XII	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje powinności ludności państwa na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady sztuki romańskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady monarchii patrymonial- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę i znaczenie osad słu- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ obciążeń ludności na jej po-

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
w.)	<p>rzecz księcia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: kasztelan, podgrodzie, targ, daniny. 	<p>w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: siedlisko, opole, palatyn, wiec, świadczenia. 	<p>nejna przykładzie państwa pierwszych Piastów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia warstwy społeczne w Polsce pierwszych Piastów. 	<p>żebnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w organizacji Kościoła w okresie panowania pierwszych Piastów. 	<p>zycję w społeczeństwie średniowiecznym.</p>
Wczesne średniowiecze. Polska pierwszych Piastów. – powtórzenie i sprawdzian. (2 godz. lekcyjne)					
33. Czasy świetności (koniec XI–XIII w.) – krucjaty, uniwersalizmy, stany (2 godz. lekcyjne)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wypraw krzyżowych, • wymienia w porządku chronologicznym najważniejsze wydarzenia związane z wyprawami krzyżowymi, • wyjaśnia, na czym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia w porządku chronologicznym najważniejsze wydarzenia związane z wyprawami krzyżowymi, • definiuje pojęcie uniwersalizmu, • przedstawia postacie: św. Dominik, św. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegały uniwersalizmy: papieski i cesarski. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację Kościoła w pierwszej połowie XII w., • wyjaśnia kulturotwórczą rolę Kościoła, • przedstawia rolę Innocentego III w budowie potęgi politycznej Kościoła. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki wypraw krzyżowych, • ocenia znaczenie wypraw krzyżowych dla rozwoju chrześcijaństwa.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	<p>polegały uniwersalizmy cesarski i papieski,</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie uniwersalizmu, wymienia ruchy religijne i zakony rycerskie powstałe w XII i XIII w. 	Franciszek z Asyżu.			
34. Czasy świetności – średniowieczne miasta	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne ośrodki miejskie średniowiecznej Europy, wymienia grupy społeczne mieszkające w mieście, posługuje się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami: synod, bank, cech, czeladnik, wiąże powstanie bankowości z rozwojem gospodarczym miasta. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia strukturę i uprawnienia samorządu miejskiego, omawia zabudowę miejską. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję cechów w mieście, wyjaśnia, czym były republiki miejskie, i potrafi wymienić największe z nich. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia rolę pieniądza w średniowiecznym społeczeństwie, wyjaśnia znaczenie Hanzy dla rozwoju i handlu miast w niej zrzeszonych.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
	pojęciami: krucjata, rekonkwista, ratusz, sukiennice, burmistrz, pospólstwo, plebs, Hanza.				
35. Czasy świetności (XII–XIII w.) – uniwersytety, nauka, literatura	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie: uniwersytet, • wymienia język, którym posługiwano się w kulturze i nauce średniowiecznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia miasta, w których powstały najstarsze uniwersytety, • wymienia nazwiska największych uczonych XIII w.: Alberta Wielkiego, Tomasza z Akwinu, Rogera Bacona. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa przyczynę powstania uniwersytetów, • przedstawia rozwój nauki i literatury w XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia największych uczonych i ich osiągnięcia w różnych dziedzinach życia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi podać przykłady gatunków średniowiecznej literatury, • potrafi wyjaśnić znaczenie filozofii dla rozwoju nauki.
36. Budowle gotyckie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje nazwę „gotyk” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady naj- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady za- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje elementy

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
(XII–XV w.)	i wyjaśnia jej pochodzenie, ● posługując się ilustracjami, wskazuje różnice w architekturze kościoła romańskiego i gotyckiego.	dzy stylem romańskim a gotyckim, ● stosuje pojęcia: witraż, sklepienie krzyżowo-żebrowe.	bardziej znanych katedr gotyckich w Europie.	bytków sztuki gotyckiej w swoim regionie.	architektury gotyckiej.
Zmierzch Europy średniowiecznej (materiał ponadprogramowy)	Uczeń: ● posługuje się pojęciami: epidemia, zaraza, ● omawia przyczyny rozprzestrzeniania się dżumy w Europie.	Uczeń: ● wyjaśnia przyczyny kryzysu w XIV i XV w., ● przedstawia postać Jana Husa, ● wyjaśnia znaczenie dat: 1337–1453 r., 1377 r., 1348–1349 r., 1415 r., 1418 r.	Uczeń: ● przedstawia pojęcia: husytyzm, schizma, ● zna przyczyny wojny stuletniej, ● wyjaśnia, kim była Joanna d`Arc.	Uczeń: ● omawia przejawy kryzysu Kościoła zachodniego.	Uczeń: ● ocenia wpływ epidemii na sytuację społeczno-polityczną Europy, ● wyjaśnia znaczenie schizmy zachodniej dla Europy.
37. Początki	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
rozbita dzielnicowa w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • sytuuje w czasie i przestrzeni Polskę w okresie rozbita dzielnicowa, • wymienia i wskazuje na mapie dzielnicę Polski, • stosuje pojęcia: statut, senior, • wymienia imię władcy – twórcy statutu wprowadzającego zasadę senioratu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasadę senioratu oraz definiuje pojęcia: pryncypat, prynceps, • wymienia ważniejsze postaci omawianego okresu: Bolesława Kędzierzawego, Henryka Sandomierskiego, Mieszka Starego, Leszka Białego. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zmiany społeczno-gospodarcze w okresie rozbita dzielnicowa. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przyczyny i skutki wybranych wydarzeń politycznych (np. wprowadzenie zasady senioratu, dążenie książąt polskich do zjednoczenia). 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia zasadę senioratu w kontekście polityki wewnętrznej państwa.
38. Polska w pierwszej połowie XII wieku. Sprowadzenie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postać Konrada Mazowieckiego, • sytuuje w czasie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny sprowadzenia Krzyżaków do Polski, • przedstawia sytuację na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Polskę w czasach Henryków śląskich w pierwszej połowie XIII w., 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje znaczenie bitwy pod Legnicą, • ocenia działalność Henryka Brodatego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia europejski charakter bitwy pod Legnicą.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
Krzyżaków	najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi, ● wyjaśnia znaczenie dat: 1226 r., 1241 r.	Pomorzu Wschodnim, ● wyjaśnia próby chrystianizacji Prusów.	● wyjaśnia przyczyny najazdu Mongołów i wymienia postać Czyngis-chana.	i Henryka Pobożnego.	
39. Wieś i miasto w okresie rozbicia dzielnicowego	Uczeń: ● wyjaśnia i stosuje pojęcia: lokacja, wójt, patrycjat, plebs, trójpolówka, prawo niemieckie, ● omawia znaczenie powstawania miast dla rozwoju gospodarczego Polski.	Uczeń: ● wyjaśnia i stosuje pojęcie: immunitet, ● omawia rolę grup ludności powstałych w miastach: patrycjat, pospólstwo, plebs, ● przedstawia rozwój gospodarki w Polsce w XIII w.	Uczeń: ● wyjaśnia zasadę zakładania wsi na prawie niemieckim, ● określa rolę księcia w rozwoju osadnictwa.	Uczeń: ● omawia proces kształtowania się stanów społecznych, ● wyjaśnia rolę immunitetów w zmniejszaniu dochodów książąt.	Uczeń: ● potrafi wskazać charakterystyczne cechy lokacji miast na prawie magdeburskim.
40. Ku zjednoczeniu	Uczeń: ● wymienia zagrożenia	Uczeń: ● opisuje proces kanoni-	Uczeń: ● wyjaśnia pojęcie: No-	Uczeń: ● charakteryzuje czyn-	Uczeń: ● ocenia znaczenie ka-

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
ziem polskich	zewnętrzne dla Polski w drugiej połowie XIII w., ● wyjaśnia znaczenie dat: 1295 r., 1300 r., 1305 r.	zacji biskupa Stanisława.	wa Marchia.	niki mające wpływ na procesy zjednoczeniowe Polski, ● omawia okoliczności koronacji królewskich.	nonizacji biskupa Stanisława i koronacji królewskich dla procesu jednoczenia państwa polskiego.
41. Polska zjednoczona. Czasy Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego (2 godz. lekcyjne)	Uczeń: ● wymienia ziemie, które zjednoczył Władysław Łokietek, ● zna daty: 1320 r., 1331 r., 1343 r.	Uczeń: ● wymienia postaci Władysława Łokietka, Kazimierza Wielkiego, biskupa Muskaty, ● wyjaśnia znaczenie dat: 1308 r., 1312 r., 1332 r.	Uczeń: ● przedstawia sytuację wewnętrzną Polski za czasów Władysława Łokietka, ● omawia stosunki polsko-krzyżackie.	Uczeń: ● porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi, ● opisuje początki rządów Kazimierza Wielkiego.	Uczeń: ● wyjaśnia i ocenia trafność nazwy „Korona Królestwa Polskiego” dla ziem polskich za czasów panowania Kazimierza Wielkiego.
42. Rządy Kazimierza Wielkiego. Unia	Uczeń: ● stosuje pojęcie: unia personalna,	Uczeń: ● charakteryzuje i objaśnia rządy Ande-	Uczeń: ● zna i opisuje rolę przywileju wydanego	Uczeń: ● ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego	Uczeń: ● ocenia znaczenie unii z Węgrami dla losów

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
z Węgrami	<ul style="list-style-type: none"> wymienia datę powstania uniwersytetu w Krakowie, przedstawia rozwój gospodarczy za panowania Kazimierza Wielkiego. 	<p>gawenów,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia daty: 1370 r., 1374 r., i opisuje wydarzenia z nimi związane, objaśnia wpływ wzrostu liczby lokacji na sytuację gospodarczą Polski. 	w Koszycach w 1374 r.	w dziedzinie polityki wewnętrznej oraz w polityce zagranicznej.	państwa polskiego po śmierci Kazimierza Wielkiego.
Zamki obronne Kazimierza Wielkiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi wymienić nazwy kilku zamków i miast wybudowanych w czasach Kazimierza Wielkiego i wskazać je na mapie, wymienia podstawowe elementy zamku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę wzrostu liczby lokacji zamków i miast dla rozwoju Polski, na podstawie ilustracji wymienia elementy obronne zamku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje miejsca budowy zamków i wyjaśnia ich znaczenie dla funkcjonalności budowli. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie obronności kraju. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wśród zamków Szlaku Orlich Gniazd zamki zbudowane w czasach Kazimierza Wielkiego.

Temat lekcji	Wymagania na oceny				
	Poziom konieczny – ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy – ocena dostateczna	Poziom rozszerzający – ocena dobra	Poziom dopełniający – ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający – ocena celująca
56. Pełne średniowiecze. Rozbicie dzielnicowe i zjednoczenie Polski – lekcja utrwalająca.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna przełomowe wydarzenia z dziejów Polski od XII do XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie procesy polityczne, które dokonały się w państwie polskim w XII–XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie procesy gospodarcze i społeczne, które dokonały się w państwie polskim w XII–XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zmiany terytorialne, wydarzenia polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe, które nastąpiły w Polsce od XII do XIV w. 	

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań koniecznych na ocenę dopuszczającą.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

- **odpowiedź ustna,**
- **aktywność** (system plusów)

Ocenie podlega wkład ucznia w przebieg lekcji w formie:

- wypowiedzi ustnych,

Przedmiotowy system oceniania z historii kl. I

- pracy w grupach,
- pracy samodzielnej (pisemna) na lekcji i w domu,

- **praca domowa,**
- **praca na lekcji,**
- **kartkówka,**
- **sprawdzian (praca klasowa),**
- **prezentacje multimedialne ,**
- **test kompetencji,**
- **referat,**
- **praca długoterminowa (minimum 2 tygodnie na jej przygotowanie),**
- **udziału w olimpiadach, konkursach przedmiotowych.**

Sprawdziany (prace klasowe), testy kompetencji, zapowiedziane kartkówki

Sprawdziany (prace klasowe), testy kompetencji i zapowiedziane kartkówki są obowiązkowe. Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian (pracę klasową), test kompetencji, zapowiedzianą kartkówkę to powinien ją napisać (sprawdzian zaliczyć) najpóźniej na dwa tygodnie od powrotu do szkoły. Maksymalny termin napisania prac obowiązkowych dotyczy uczniów, których nieobecność usprawiedliwiona trwała co najmniej tydzień.

Uczeń uchylający się od sprawdzianów (prac klasowych) , testów kompetencji tzn. nieobecny bez usprawiedliwienia w dniu sprawdzianu, traci prawo do poprawiania oceny z tego sprawdzianu, testu kompetencji w dodatkowym terminie.

Poprawa ocen bieżących.

Każdą ocenę uczeń może poprawić. Poprawa jest dobrowolna. Termin poprawy następuje maksymalnie w ciągu 2 tygodni od rozdania prac i tylko jeden raz, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

Przy poprawianiu prac klasowych (sprawdzianów) punktacja nie zmienia się. Oceny otrzymane na poprawie wpisywane są do dziennika.

Nieprzygotowania do lekcji.

Uczeń ma prawo dwukrotnie w półroczu zgłosić przed rozpoczęciem lekcji nieprzygotowanie bez ponoszenia konsekwencji. Nie dotyczy to sprawdzianów (prac klasowych), zapowiedzianych kartkówek i lekcji powtórzeniowych. Zgłoszenie nieprzygotowania nie upoważnia ucznia do braku pracy na bieżącej lekcji.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej:

Uczeń ma prawo do podwyższenia przewidywanej oceny rocznej o jeden stopień, jeśli w terminie tygodnia od podania oceny przewidywanej zgłosi do nauczyciela chęć poprawy tej oceny. Na sprawdzianie przygotowanym przez nauczyciela, uwzględniającym wymagania programowe na ocenę o jeden stopień wyższą od proponowanej, uczeń winien uzyskać minimum 80% prawidłowych odpowiedzi. Ocena z poprawy nie ma wagi.

Nauczyciele:

*Małgorzata Głowińska
Małgorzata Szudzikowska
Katarzyna Wołosz*